

МОДЕЛЮВАННЯ ПЕРСПЕКТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЗАХИЩЕНОСТІ НАСЕЛЕННЯ У ЖИТЛОВОМУ БУДІВНИЦТВІ

MODELING OF PROSPECTIVE REGULATION OF SOCIAL SECURITY OF THE POPULATION IN HOUSING

Метою статті є аналіз та визначення складників моделювання перспективного регулювання соціальної захищеності населення у житловому будівництві. Зазначено основні проблеми, які існують та повинні вирішуватися у подальшому моделюванні перспективного регулювання інвестиційної діяльності у житловому будівництві.

Визначено основні пріоритети регулювання житлового будівництва за трьома основними напрямками: 1) проблеми, прямо пов'язані з пріоритетними цілями держави і регіону; 2) проблеми і рішення, пов'язані з будь-яким елементом соціальної політики; 3) проблеми, пов'язані з ризиками та неконтрольованими зовнішніми факторами, які дозволяють здійснювати регулювання на основі технології перспективного регулювання.

Розглянуто послідовність дій при моделюванні перспективного регулювання процесу житлового будівництва та визначено, що найбільш вузьким місцем у розглянутій послідовності дій є вибір із наявного набору методів регулювання, використовуваних для вирішення поставлених перед регіоном завдань щодо задоволення соціальних потреб і підвищення рівня соціальної захищеності населення. Запропоновано методи регулювання і фактори, які зумовлюють вибір одного з методів для застосування в конкретному регіоні України.

Обґрунтовано, що найменш сильний вплив держави реалізується при виборі методу економічного стимулювання, а найбільш сильний – при проведенні перевірок та участі в процесі житлового будівництва державних компаній і підприємств. Запропоновано набір найбільш важливих методів управління житловим будівництвом.

Визначено, що найбільш важливими факторами, які визначають принципи регулювання житлового будівництва, є умови, що впливають на рішення про вибір методів регулювання, його правове забезпечення і рівень охоплення сегмента. Запропоновано перелік факторів для цілей регулювання житлового будівництва в регіоні, які можуть використовуватися для обґрунтування вибору методів регулювання.

Критичними факторами при визначенні набору методів управління житловим будівництвом є фінансові чинники. Зазначено, що важливою групою факторів, які впливають на управління житловим будівництвом, є індивідуальні характеристики регіону, відповідного бюджету і структури соціальних груп населення. Зазначено, що найменш важливими є фактори, які безпосередньо описують процес регулювання та інструментарій управління. Сформульовано структуру економічної моделі для вибору методів регулювання житлового будівництва. Запропонована структура методики економічного моде-

лювання, діючи за якою суб'єкт регулювання може здійснити найбільш ефективне для всіх зацікавлених сторін регулювання житлового будівництва. Варто використовувати для відбору методів і подальшого включення їх в інструментарій регулювання житлового будівництва підхід, заснований на оцінці застосовності і корисності конкретних моделей у регулюванні житловим будівництвом.

Ключові слова: житлове будівництво, моделювання, фактори, методи регулювання, перспективи регулювання.

The aim of the article is to analyze and determine the components of modeling the long-term regulation of social protection in housing construction. The main problems that exist and should be solved in the further modeling of long-term regulation of investment activity in housing construction are indicated.

The main priorities of housing construction regulation are determined in three main areas: 1) problems directly related to the priority goals of the state and the region; 2) problems and solutions related to any element of social policy; 3) problems associated with risks and uncontrolled external factors that allow regulation based on the technology of forward regulation.

The sequence of actions in modeling the long-term regulation of the housing construction process is considered, and it is determined that the narrowest place in the considered sequence of actions is the choice from the available set of regulation methods used to solve the region's tasks to meet social needs and increase social protection. The methods of regulation and the factors determining the choice of one of the methods for application in a specific region of Ukraine are proposed.

It is substantiated that the strongest influence of *deja vu* is realized when choosing the method of economic incentives, and the strongest – when conducting inspections and participation in the housing process of state-owned companies and enterprises. A set of the most important methods of housing management is proposed. It is determined that the most important factors that determine the principles of regulation of housing construction are the conditions that influence the decision on the choice of methods of regulation, its legal support and the level of coverage of the segment.

The list of factors for the purposes of regulation of housing construction in the region which can be used for a substantiation of a choice of methods of regulation is offered. It is determined that the critical factors in determining the set of methods of housing management are financial factors.

It is noted that an important group of factors influencing the management of housing is the individual characteristics of the region, the

УДК 304

DOI <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2020.18.15>

Прав Ю.Г.

к. екон. наук, доцент,
докторант кафедри публічного
адміністрування
Навчально-науковий інститут
міжнародних відносин та соціальних
наук
Міжрегіональної Академії управління
персоналом

relevant budget and the structure of social groups. It is noted that the least important are the factors that directly describe the regulatory process and management tools. The structure of the economic model for the choice of methods of regulation of housing construction is formulated.

The structure of the methodology of economic modeling is proposed, acting according to which the subject of regulation can carry out the most effective regulation of housing

construction for all interested parties. It is proposed to use an approach based on the assessment of the applicability and usefulness of specific models in the regulation of housing construction for the selection of methods and their further inclusion in the tools of housing construction regulation.

Key words: *housing construction, modeling, factors, methods of regulation, prospects of regulation.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Місце будь-якої галузі в національному комплексі та її роль у суспільному виробництві визначаються впливом кінцевих результатів її функціонування на економічний і соціальний розвиток країни, а також зв'язками з іншими галузями.

Економічний і соціальний розвиток суспільства забезпечується розширенням виробництва (екстенсивний шлях) і підвищенням його технічного рівня й ефективності (інтенсивний шлях). Вирішальний вплив на підвищення технічного рівня і ефективності виробництва має інноваційний розвиток, який полягає в удосконаленні засобів праці (створення нових машин, устаткування і оснащення), предметів праці (нові види матеріалів, енергії), розробці новітніх технологій виробничих процесів, удосконаленні організації та управління виробництвом.

Основну роль у розширенні будь-якого виробництва (за рахунок будівництва та введення нових потужностей, реконструкції, модернізації та технічного переозброєння діючих виробництв) відіграє капітальне будівництво. Виконання запланованих обсягів будівельно-монтажних робіт, введення в дію виробничих потужностей і об'єктів після реконструкції, технічного переозброєння, нового будівництва, розширення діючих підприємств з метою підвищення технічного рівня виробництва і його ефективності є безпосередніми завданнями будівництва.

Будівництво в кооперації з машинобудуванням здійснює розширене відтворення основних фондів галузей виробничого процесу, забезпечуючи економічний розвиток країни. Крім того, діюче виробництво вимагає постійних поточних, середніх і капітальних ремонтів, які здійснюються будівельними організаціями.

Вирішення комплексу проблем, пов'язаних із забезпеченням населення житлом, підвищенням його якості та комфортності, реконструкцією і ремонтом експлуатованого житлового фонду та об'єктів культурно- побутового призначення і невиробничої сфери сприяє формуванню якісно нового матеріального середовища для гармонійного розвитку людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливий внесок у вирішення проблем з державного регулювання інвестиційної діяльності у житловому будівництві здійснили А.І. Богданченко [1, 2], Л.І. Данчак [3, 4, 5], З.С. Варналій, В.Є. Воротін, В.С. Куйбіда [6], В.В. Козик, Л.І. Данчак [7], Ж. Крисько [8], О. Непомнящий [9], О.М. Непомнящий, С.М. Шостак [10], Д. Овчаренко [11], О.О. Пшик [12], М.С. Садов'як [13] та інші. Однак необхідно більш детально розглянути питання щодо моделювання перспективного регулювання інвестиційної діяльності у житловому будівництві, що сприятиме зростанню житлового фонду та підвищенню рівня задоволеності потреб населення в поліпшенні житлових умов.

Мета статті. Метою статті є аналіз та визначення складників моделювання перспективного регулювання соціальної захищеності населення у житловому будівництві.

Виклад основного матеріалу. Регулювання житлового будівництва зачіпає широке коло важливих організаційних рішень з приводу проблем, орієнтованих на майбутнє, пов'язаних із пріоритетними цілями держави і регіону в сфері економіки і соціальної політики, які перебувають під впливом, в тому числі, неконтрольованих зовнішніх чинників. Перш ніж розглядати основні елементи моделі перспективного регулювання у житловому будівництві в регіоні з метою збільшення забезпеченості населення житлом та поліпшення існуючих житлових умов, вважаємо за доцільне визначити основні проблеми, які існують та повинні вирішуватися у подальшому моделюванні перспективного регулювання інвестиційної діяльності в житловому будівництві.

Так, за словами А.І. Богданенко «справжній ринок в Україні поки не сформувався, оскільки не працюють фондовий і фінансовий ринки, немає справжніх фондових бірж з їхньою вільною купівлею-продажем акцій, облігацій (у тому числі цінних паперів цих будівельних компаній)» [2]. До основних проблем у будівництві він відносить відсутність джерел фінансування будівництва; недосконалу систему ціноутворення; бюрократичні перешкоди

на шляху реалізації інвестиційних проектів; відсутність рівних правових умов діяльності для всіх учасників інвестиційного процесу та недосконалу систему механізмів нормативно-правового регулювання економічних, соціальних і правових відносин у житловій сфері [2].

Серед сучасних проблем у сфері житлового будівництва О.О. Пшик визначає бюрократію. Він також зазначає, що затяжні процедури документоформування зумовлюють не тільки житлове будівництво, але й інші, не менш важливих економічні і соціальні процеси [12, с. 284]. Колектив авторів [6, с. 38] основними з них визначають невідповідність документації деяких будівельних компаній вимогам законодавства; наявність дефіциту робочих кадрів у будівельній галузі; недостатній обсяг житлової площі на душу населення; знос житла; ріст цін на житло; зменшення можливостей міського бюджету фінансувати будівництво та реконструкцію житла, інші.

Ж. Криско до зазначеного вище додає також причини, які негативно впливають на активізацію діяльності в будівництві: високі інвестиційні ризики, нестабільний фінансовий стан значної кількості підприємств, низька привабливість вкладень у виробничу сферу для інвесторів; податкова й амортизаційна політика, яка знижує конкурентоспроможність продукції, та кредитна політика, а також відсутність кваліфікованих кадрів на будівельних підприємствах [8, с. 205]. Такої ж думки дотримується Д. Овчаренко [11].

Крім бар'єрів, пов'язаних із фінансовим забезпеченням будівництва, О.С. Сич виділяє податкове навантаження, природні фактори, знос виробничих фондів будівельних підприємств та інше [14, с. 61].

Таким чином, аналіз існуючих проблем, які стримують покращення інвестиційного середовища, перспективного планування і регулювання житлового будівництва дозволив нам визначити основні пріоритети регулювання житлового будівництва за трьома основними напрямками:

1. Проблеми, прямо пов'язані з пріоритетними цілями держави і регіону: 1) рішення про стимулювання житлового будівництва, введення нових або ліквідацію старих об'єктів житлового фонду та інших соціальних об'єктів, освоєння нових інструментів управління, технологій збору і обробки інформації носять стратегічний характер; 2) рішення відповідних органів, які стосуються зміни порядку задоволення соціальних потреб населення, бюджетних гарантій окремим категоріям громадян і господарюючих суб'єктів, а також заходів з економії матеріальних, енергетичних або тру-

дових ресурсів, мають приватний характер і не належать до стратегічних.

2. Проблеми і рішення, пов'язані з будь-яким елементом соціальної політики, якщо цей елемент необхідний для досягнення цілей, але зараз відсутній або є в недостатньому обсязі (введення нової системи фінансування житлового будівництва, прийняття нового законодавчого або нормативного акту, створення нової системи бюджетних гарантій, навчання персоналу (нових фахівців).

3. Проблеми, пов'язані з ризиками та неконтрольованими зовнішніми факторами. Щоб не помилитися у виборі стратегії і напряму розвитку, важливо визначити, які економічні, політичні, науково-технічні, соціальні та інші чинники впливають на майбутнє населення в рамках регіону. Організація постійного моніторингу соціального середовища – важлива умова ефективності і конкурентоспроможності економічного механізму управління житловим будівництвом.

Регулювання з урахуванням зазначених стратегічних пріоритетів, на нашу думку, може здійснюватися на основі технології перспективного регулювання. Розробка моделі перспективного регулювання житлового будівництва з метою підвищення рівня соціальної захищеності населення зумовлена, на нашу думку, не тільки технологічними особливостями. Перспективне регулювання житлового будівництва здійснюється з використанням широкої сукупності методів, які мають не тільки економічний, а й юридичний, а також політичний характер [13, с. 53; 15, с. 39].

У зв'язку з цим кожен із методів має свої параметри ефективності, які, на наш погляд, можуть істотно вплинути на ефективність розвитку регіону та забезпечення соціальних потреб населення. Уточнення і оцінка цих методів є однією з важливих задач всієї системи регулювання, оскільки такі методи будуть основою при розробці інструментарію для підвищення рівня соціальної захищеності населення регіону.

Перш ніж розглядати основні методи регулювання житлового будівництва, розглянемо докладніше послідовність дій при економічному моделюванні перспективного регулювання. Це дозволить більш чітко визначити місце методів у процесі моделювання, а також сформулювати принципи моделювання, які будуть покладені в основу методики вибору конкретних методів регулювання для розширення соціально-економічної бази житлового будівництва конкретного регіону, які описані у дисертації.

На нашу думку, послідовність дій при моделюванні перспективного регулювання процесу житлового будівництва може мати такий вигляд:

1. Визначити об'єкт дослідження (соціальні групи населення).

2. Визначити обсяг ресурсів на перспективне регулювання (технічні, людські, фінансові).

3. Визначити набір методів, які можуть бути використані при здійсненні перспективного регулювання житлового будівництва.

4. Визначити вихідні дані для моделювання.

5. Визначити порядок збору і перевірки вихідних даних.

6. Оцінити достатність ресурсів для вирішення поставлених завдань (перевірити точність оцінки ресурсів). Зібрати і перевірити ці дані.

7. Провести моделювання.

8. Провести аналіз результатів моделювання.

10. Сформувати рекомендації по використанню конкретних методів для конкретних соціальних груп населення.

Провівши аналіз основних етапів економічного моделювання, ми вважаємо, що найбільш вузьким місцем у розглянутій вище послідовності дій є вибір із наявного набору методів регулювання, які використовуються для вирішення поставлених перед регіоном завдань щодо задоволення соціальних потреб і підвищення рівня соціальної захищеності населення. Для того, щоб знизити вплив цього вузького місця, ми пропонуємо певні методи регулювання і фактори, які зумовлюють вибір одного з методів для застосування в конкретному регіоні України.

Методи регулювання житлового будівництва можуть бути впорядковані відповідно до ступеня прямого впливу державних органів на учасників процесу. На нашу думку, найменш сильний вплив реалізується регіоном при виборі методу економічного стимулювання, а найбільш сильний – при проведенні перевірок та участі в процесі житлового будівництва державних компаній і підприємств. Таким чином, набір найбільш важливих методів регулювання житлового будівництва має такий вигляд:

- економічне стимулювання житлового будівництва;
- інвестиційний податковий кредит;
- бюджетні гарантії;
- надання субсидій на придбання та отримання соціального житла;
- податкове адміністрування;
- режим звільнення від сплати податків окремих категорій платників податків;
- вибіркова перевірка діяльності будівельної організації або фінансового інституту;
- зустрічна суцільна перевірка діяльності учасників житлового ринку в регіоні.

Із зазначених методів обираються найбільш ефективні щодо конкретного учасника жит-

лового ринку на підставі факторів, які визначають принципи управління. На нашу думку, найбільш важливими факторами, що визначають принципи управління житловим будівництвом, є умови, які впливають на рішення про вибір методу регулювання, його правове забезпечення і рівень охоплення сегмента. Тобто, характеристика методу регулювання житлового будівництва, яка зумовить рішення на його реалізацію, може розглядатися як фактор житлової політики.

Для цілей регулювання житлового будівництва в регіоні пропонується такий перелік факторів:

1. Вартість використання методу (витрати на зведення житла; розмір бюджетних гарантій; розмір інвестиційного податкового кредиту учасникам житлового ринку). Вартість реалізації заходів в рамках конкретного методу є одним із найважливіших факторів, які використовуються для визначення обсягу, термінів, повноти і глибини управління.

Залежно від обсягу потреб і особливостей соціальних груп у керівництві регіону можуть бути передбачені різні суми витрат на проведення управлінських заходів. Також вартість впливає на кількість використовуваних державних органів і широту охоплення населення, тобто різних соціальних груп. Таким чином, більшість зазначених нижче факторів впливають на вартість управління, що робить його визначальним для більшості рівнів управління.

2. Терміни життя ефекту від реалізації заходів із конкретного методу управління (перспективні обсяги будівництва; демографічний ефект). Якщо під контролем керівництва регіону знаходиться декілька соціальних груп, то одним із найважливіших факторів при регулюванні житлового будівництва стають терміни реалізації заходів. Терміни реалізації визначають технологію підготовки початково-дозвільної документації, а також можуть вплинути на якість і ефективність реалізації житлової політики. Однак набір методів регулювання житловим будівництвом нині такий, що людський ресурс не є обмежуючим параметром.

3. Глибина впливу на соціальну групу (можливість поширення методу на інші соціальні групи). Залежно від потреб регіону кількість методів, використовуваних при реалізації житлової політики щодо конкретної соціальної групи населення, може істотно відрізнитися, і ці методи можуть бути обрані або для взаємної підтримки, коли кілька методів вирішують одну проблему і дозволяють поглянути на соціальну групу з різних точок зору. Якщо потрібен швидкий ефект, то набір методів зміщується в бік

активних, і термін життя ефекту може бути коротким. Варто враховувати тільки інтереси тих жителів регіону, які найбільш гостро потребують поліпшення житлових умов. У цьому випадку зростає невизначеність, яка впливає на подальше управління житловою політикою.

4. Кількість і якість проблем, які вирішуються при реалізації заходів цього методу управління (кількість соціальних груп, які поліпшують свої житлові умови в результаті застосування методу). Найчастіше виникає ситуація, за якої однакові житлові умови є в різних соціальних груп населення. Тобто, житлові та соціальні умови різних груп можуть відрізнятися за ступенем задоволеності житловим ринком. Чим молодше населення, тим більше різних проблем може виникати при задоволенні їх потреб у житлі (наприклад, може бути відсутнім прогноз за обсягом потреб у зв'язку зі зміною кількісного складу сімей, міграційні проблеми).

5. Наявність і розмір соціальних потреб, які задовольняються з використанням конкретного методу (підвищення народжуваності, продуктивності праці, поліпшення інвестиційного клімату). Істотний вплив на процес управління житловим будівництвом має факт наявності і розмір бюджетних потреб, які повинні бути задоволені за рахунок реалізації заходів. Бюджетні потреби дозволяють визначити мінімальний рівень соціального результату, який повинен бути досягнутий у результаті реалізації заходів з управління.

6. Точність прогнозу, що розраховується на основі результатів застосування методу управління житловим будівництвом. Найчастіше буває важливо на дуже вузькому ринку нерухомості отримати точний короткостроковий прогноз по конкретній соціальній групі.

Подібна технологія дозволяє диверсифікувати результати і домогтися шуканої точності. Певний інтерес викликає і можливість отримання однакових результатів на основі даних, отриманих з різних джерел. Таким чином, на точність прогнозу впливає кількість задіяних у процесі управління державних органів і представництво вибірки даних для аналізу. Цей фактор дозволяє визначити кількість дублювань у дослідженнях.

На нашу думку, зазначені фактори можуть використовуватися для обґрунтування вибору методів регулювання. На підставі розгляду основних факторів, які впливають на вибір методів регулювання житловим будівництвом, можна підбити проміжний підсумок.

По-перше, критичними факторами при визначенні набору методів управління житловим будівництвом є фінансові чинники,

оскільки більшість із розглянутих факторів здійснюють прямий або опосередкований вплив на вартість заходів з реалізації житлової політики та вирішення соціальних проблем. У зв'язку з цим початковим етапом вибору методу регулювання є визначення бюджетних потреб регіону і параметрів допуску до їх можливого коригування.

По-друге, важливою групою факторів, які впливають на управління житловим будівництвом, є індивідуальні характеристики регіону, відповідного бюджету і структури соціальних груп населення. Від того, яке положення займає регіон у національній економіці, залежить обсяг і терміни реалізації заходів, можливі економічні наслідки.

По-третє, найменш важливими є фактори, які безпосередньо описують процес регулювання та інструментарій регулювання. Це дозволяє зробити висновок, що при здійсненні регулювання житлового будівництва доцільно враховувати всі чинники відповідно до зазначених пріоритетів.

Результати проведеного вище аналізу дозволяють сформулювати структуру економічної моделі для вибору методів регулювання житлового будівництва, спрямовану на зростання житлового фонду та підвищення рівня задоволеності потреб населення в поліпшенні житлових умов. На нашу думку, структурою методики є послідовність етапів при здійсненні регулювання житлового будівництва. Ми пропонуємо таку структуру методики економічного моделювання методів регулювання:

1. Постановка завдання регулювання житловим будівництвом.
2. Визначення параметрів регулювання відповідно до запропонованих вище факторів.
3. Визначення базового набору економічних методів для проведення регулюючих заходів.
4. Вибір і обґрунтування методів, застосування яких найбільш ефективно для конкретного регіону.
5. Коригування методів для обліку специфіки структури соціальних груп конкретного регіону.
6. Збір вихідних даних і проведення комплексу регулюючих заходів із реалізації житлової політики і створення житлового ринку в регіоні.
7. Формування житлового фонду на підставі результатів проведених заходів і забезпечення фінансування будівництва.
8. Внутрішній аналіз ефективності реалізації регулюючих заходів регіоном.

Тобто, діючи за наведеним алгоритмом, суб'єкт регулювання може здійснити найбільш ефективно для всіх зацікавлених сторін (якими є держава, населення, регіональні та місцеві адміністрації) регулювання житлового

будівництва, а потім і чисельно оцінити соціальну і економічну ефективність для виявлення і виправлення можливих помилок і недоробок. Ми вважаємо, що нині найменш опрацьованими з науково-методологічної точки зору є пункти 4, 5 запропонованої структури методики, на які і повинен бути спрямований науковий пошук.

Відповідно до наведеного вище набору методів і факторів, пропонуємо використовувати для відбору методів і подальшого включення їх в інструментарій регулювання житлового будівництва підхід, заснований на оцінці застосовності і корисності конкретних моделей у регулюванні житловим будівництвом.

Принцип корисності, на якому заснований алгоритм, використовується для вирішення широкого спектра завдань. Проте його використання для відбору методів може викликати деякі труднощі. Зокрема, часто буває важко розрахувати значення фактора для оцінки корисності методу регулювання або інші характеристики. Однак ця проблема вирішена. В якості ознак корисності ми пропонуємо використовувати фактори, які визначають принципи регулювання житлового будівництва (всі вони перераховані вище).

Висновки. На основі проведеного аналізу ми виявили найбільш ефективні методи регулювання, які можуть використовуватися для поліпшення житлових умов за конкретними соціальними групами. Зокрема, для найменш забезпеченої групи населення найбільш пріоритетним методом є надання субсидій на придбання та отримання соціального житла, а для найбільш забезпеченої групи – інвестиційний податковий кредит. Саме це є необхідною і достатньою умовою для підвищення ефективності та точності задоволення потреб населення в поліпшенні житлових умов.

На нашу думку, корисність деяких методів може бути невиправдано занижена у зв'язку з відсутністю правового регулювання можливостей їх застосування, достовірних вихідних даних для розрахунку, з інших причин. У зв'язку з цим може знадобитися зміна законодавства і нормативної бази для реалізації всієї сукупності методів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Богданченко А.І. До питання управління процесом інвестиційної діяльності в житлове будівництво. *Економіка та держава*. № 2. 2018. С. 27–28.

2. Богданченко А.І. Дослідження інвестиційної діяльності в житлове будівництво в Україні: тенденції та проблеми. *Ефективна політика*. № 2. 2018. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/2_2018/9.pdf.

3. Данчак Л.І. Форми інвестиційного забезпечення формування житлового фонду. *Технологический аудит и резервы производства*. № 6. 2014. С. 17–20.

4. Данчак Л.І. Міжнародні здобутки у фінансуванні формування житлового фонду: висновки і рекомендації для України. *Науковий вісник НГУ*. № 5. 2012. С. 138–145.

5. Данчак Л.І. Загальні функції управління процесом фінансування формування житлового фонду: сутність і класифікація. *Ефективна економіка*. № 11. 2013. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2520>.

6. Варналій З.С., Воротін В.Є., Куйбіда В.С. та інші. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : монографія. Київ : НІСД, 2007. 768 с.

7. Козик В.В., Данчак Л.І. Соціальне та доступне житло: проблеми формування та фінансування. *Регіональна економіка*. № 3. 2009. С. 169–174.

8. Крисько Ж. Аналіз середовища реструктуризації підприємств будівельної галузі. *Економічний аналіз*. 2012. Вип. 10. Ч. 4. С. 203–207.

9. Непомнящий О. Аналіз стану державного регулювання житлового будівництва в Україні. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2012-4/doc/3/01.pdf>.

10. Непомнящий О.М., Шостак С.М. Сутність та зміст механізмів державного управління інвестиційною політикою у будівництві. *Інвестиції: практика та досвід*. № 5. 2018. С. 49–52.

11. Овчаренко Д. Стан та перспективи розвитку будівельного ринку країни. *Траекторія науки. Електронний науковий журнал*. № 1. 2015. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/stan-ta-perspektivu-rozvitku-budivelnogo-rinku-ukrayini>.

12. Пшик О.О. Проблеми залучення інвестицій у житлове будівництво. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/39298/1/39_279-286.pdf.

13. Садов'як М.С. Економічні методи державного регулювання інвестиційних процесів у житловому будівництві. *Вісник університету банківської справи*. № 3. 2017. С. 52–59.

14. Сич О.С. Проблеми та перспективи розвитку ринку житлового будівництва в Україні. *Вісник НТУ «ХПІ»*. № 54. 2015. С. 59–62.

15. Юркевич О.М. Розвиток форм фінансування житлового будівництва в Україні. *Інвестиції; практика та досвід*. № 2. 2017. С. 30–34.